

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Кафедра економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету Менеджменту

(Писаревський І.М.)
11 2014 року
М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішньоекономічна діяльність

галузь знань 1401 Сфера обслуговування

напрямок підготовки 6.140103 Туризм

факультет Менеджменту

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

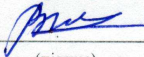
Робоча програма з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» для студентів за напрямом підготовки 6.140103 Туризм.

Розробники: доцент кафедри Наумов М. С.

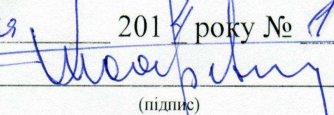

Робочу програму схвалено **на засіданні** кафедри економічної теорії.

Протокол від «26» червня 2014 року № 10

Завідувач кафедри (підпис) (Решетило В. П.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри туризму і готельного господарства.

Протокол від «28» серпня 2014 року № 1
Завідувач випускової кафедри (Писаревський І.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Солншкін) «6» т 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© М. С. Наумов, 2014

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів 1,5 – денна форма 2,0 – заочна форма	Вибіркова	Рік (роки) підготовки		
		3-й	5-й	
		Семестр(и)		
		6-й	9-й	
Загальна кількість годин – 54 – денна форма 72 – заочна форма	Галузь знань: 1401 Сфера обслуговування Напрямок підготовки: 6.140103 Туризм	Лекції*:		
12 год.		2 год.		
Практичні, семінарські*:				
12 год.		4 год.		
Лабораторні*:				
-		-		
Модулів – 1	Фахове спрямування: - Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота*:		
Змістових модулів (ЗМ) – 2		30 год.		66 год.
		Індивідуальні завдання:		
		-		18 год.
		Вид контролю:		
		залік		залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота*:		
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ) – контрольна робота для студентів заочної форми навчання		30 год.		66 год.
		Індивідуальні завдання:		
		-		18 год.
		Вид контролю:		
	залік		залік	

Примітка:

* вказуються години відведені по дисципліні в цілому на дану навчальну роботу.

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 44,4%, для заочної форми – 8,3%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» – засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕД у різних сферах діяльності.

Основними завданнями навчальної дисципліни є з'ясування специфіки механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі; вивчення нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств; дослідження методів оцінки тенденцій, суперечностей та доцільності діяльності у визначенні головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; розуміння специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки; ознайомлення з основними процедурами щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів; вивчення методів і способів визначення ефективності укладених угод і зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- специфіку механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі;
- нормативну базу щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;

вміти:

- застосовувати методи оцінки тенденцій, суперечностей та доцільності діяльності у визначенні головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- враховувати специфіку запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки; здійснювати процедури щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів;
- застосовувати методи та способи визначення ефективності укладених угод та зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому;
- за результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці;

- використовувати основні положення міжнародних угод, до яких приєдналася Україна;
- розраховувати показники ефективності зовнішньої торгівлі та інвестування;

мати компетентності:

- досліджувати механізм зовнішньоекономічних зв'язків;
- кваліфіковано оцінювати зміни в кон'юктурі світового ринку та економічній політиці іноземних держав;
- приймати раціональні рішення у зовнішньоекономічній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Зовнішньоекономічна діяльність.

Змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи ЗЕД

Тема 1.1.1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин.

Сутність і фактори розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічний комплекс держави. Суб'єкти та основні форми ЗЕД. Основні теорії ЗЕД. Особливості ЗЕД в Україні.

Тема 1.1.2. Регулювання ЗЕД.

Сутність і основні суб'єкти регулювання ЗЕД. Інструменти регулювання на мікрорівні. Інструменти макроекономічного регулювання. Міжнародні інститути зовнішньоекономічного регулювання.

Тема 1.1.3. Митне регулювання.

Сутність і форми нетарифного регулювання. Сутність і форми тарифного регулювання. Мито і його види. Особливості митного регулювання в Україні.

Тема 1.1.4. Валютне регулювання.

Валютні ринки й валютні курси. Основні валютні операції в сучасній ЗЕД. Особливості та інструменти регулювання валютних ринків. Проблеми валютного регулювання в Україні.

Змістовий модуль 2. Особливості ЗЕД підприємства

Тема 1.2.1. Форми виходу підприємств на зовнішній ринок.

Правові передумови ЗЕД підприємств. Класифікація зовнішньоторговельних операцій.

Тема 1.2.2. Форми зустрічної торгівлі.

Сутність і суперечливість бартерних операцій. Зустрічні закупки у ЗЕД. Інші форми зустрічної торгівлі.

Тема 1.2.3. Експортно-імпорتنі операції та порядок їх укладання.

Етапи здійснення експортно-імпоротної угоди. Особливості зовнішньоторговельних операцій з окремими групами товарів.

Тема 1.2.4. Посередницькі операції на зовнішніх ринках

Сутність і класифікація посередницьких операцій у ЗЕД. Основні суб'єкти міжнародного торгового посередництва.

Тема 1.2.5. Орендні операції в ЗЕД.

Сутність і особливості міжнародних орендних операцій. Лізинг у міжнародній господарській практиці.

Тема 1.2.6. Організація та техніка підготовки, укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів.

Специфіка зовнішньоторговельної контрактної діяльності. Особливості вибору міжнародного ринку і контрагента угоди. Особливості здійснення ділових переговорів у ЗЕД.

Тема 1.2.7. Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу

Сутність і міжнародні правила укладання торгових контрактів. Основні статті типового договору міжнародної купівлі-продажу.

Тема 1.2.8. Ціна товару, валютні та фінансові умови контрактів, умови платежу, форми розрахунків.

Особливості сучасної зовнішньоторговельної цінової стратегії фірми. Основні ціни зовнішньоторговельних контрактів. Основні умови, засоби та форми міжнародних розрахунків.

Тема 1.2.9. Організація і функціонування підприємств з іноземним капіталом.

Законодавство України про режим іноземного інвестування. Особливості функціонування підприємств з іноземними інвестиціями.

Тема 1.2.10. Організація та технологія міжнародних перевезень.

Класифікація міжнародних перевезень. Особливості договорів міжнародних перевезень.

Тема 1.2.11. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Сутність, принципи й особливості міжнародного маркетингу. Просування товарів на зовнішньому ринку і функції відділу маркетингу зовнішньоторговельного підприємства.

Тема 1.2.12. Економічна ефективність ЗЕЗ.

Сутність і основні показники зовнішньоторговельної діяльності підприємства. Показники ефективності зовнішнього інвестування і кредитування. Інтегральні показники ефективності ЗЕД.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр	срс		лек	лаб	пр	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. Зовнішньоекономічна діяльність										
Змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи ЗЕД										
Тема 1.1.1.	4	1	-	1	2	4	1	-	-	3
Тема 1.1.2.	5	1	-	1	3	5	1	-	-	4
Тема 1.1.3.	4	1	-	1	2	4	-	-	1	3
Тема 1.1.4.	5	1	-	1	3	5	-	-	1	4
Разом за ЗМ 1	18	4	-	4	10	18	2	-	2	14
Змістовий модуль 2. Особливості ЗЕД підприємства										
Тема 1.2.1	3	1	-	1	1	3	-	-	1	2
Тема 1.2.2.	3	1	-	1	1	3	-	-	-	3
Тема 1.2.3.	3	-	-	1	2	3	-	-	-	3
Тема 1.2.4.	3	1	-	1	1	3	-	-	-	3
Тема 1.2.5.	3	1	-	-	2	3	-	-	-	3
Тема 1.2.6.	3	1	-	-	2	3	-	-	-	3
Тема 1.2.7.	3	1	-	-	2	3	-	-	-	3
Тема 1.2.8.	3	1	-	1	1	3	-	-	-	3
Тема 1.2.9.	3	1	-	-	2	3	-	-	-	3
Тема 1.2.10.	3	-	-	1	2	3	-	-	-	3
Тема 1.2.11.	3	-	-	1	2	3	-	-	-	3
Тема 1.2.12.	3	-	-	1	2	3	-	-	1	2
Разом за ЗМ 2	36	8	-	8	20	36	-	-	2	34
Усього годин	54	12	-	12	30	54	2	-	4	48
ІНДЗ (контрольна робота)	-	-	-	-	-	18	-	-	-	18
Усього годин М1	54	12	-	12	30	72	2	-	4	66

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Модуль 1. Зовнішньоекономічна діяльність			
Змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи ЗЕД			
1.1.1.	Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин	1	-
1.1.2.	Регулювання ЗЕД	1	-
1.1.3.	Митне регулювання	1	1
1.1.4.	Валютне регулювання	1	1
Змістовий модуль 1.2. Особливості ЗЕД підприємства			
1.2.1.	Форми виходу підприємств на зовнішній ринок	1	1
1.2.2.	Форми зустрічної торгівлі	1	-
1.2.3.	Експортно-імпорتنі операції та порядок їх укладання	1	-
1.2.4.	Посередницькі операції на зовнішніх ринках	1	-
1.2.5.	Орендні операції в ЗЕД	-	-
1.2.6.	Організація та техніка підготовки, укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів	-	-
1.2.7.	Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу	-	-
1.2.8.	Ціна товару, валютні та фінансові умови контрактів, умови платежу, форми розрахунків	1	-
1.2.9.	Організація і функціонування підприємств з іноземним капіталом	-	-
1.2.10.	Організація та технологія міжнародних перевезень	1	-
1.2.11.	Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпорتنих операцій	1	-
1.2.12.	Економічна ефективність ЗЕЗ	1	1
Разом		11	4

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
ЗМ1	Теоретичні основи ЗЕД	10	14
1.	Самостійна підготовка питань: «Міжнародні інститути зовнішньоекономічного регулювання», «Особливості митного регулювання в Україні», «Суб'єкти валютного регулювання і контролю в Україні»	6	14
2.	Підготовка до поточного контролю за змістовим модулем (виконання тестових завдань, розв'язання типових задач).	4	-
ЗМ2	Особливості ЗЕД підприємства	20	34
3.	Самостійна підготовка питань: «Українська міжбанківська валютна біржа та її функції», «Платіжні системи: SWIFT, CHIPS, TARGET», «Ціноутворення в електронній торгівлі», «Регулювання посередницьких операцій в Україні», «Експедиторське обслуговування міжнародних перевезень», «Регулювання співпраці українських резидентів з офшорними компаніями»	14	34
4.	Підготовка до поточного контролю за змістовим модулем (виконання тестових завдань, розв'язання типових задач).	6	-
5.	Написання контрольної роботи і презентація	-	18
Разом		30	66

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання згідно встановленого переліку завдань

10. Методи навчання

Словесні та репродуктивні (пояснювально-ілюстративні). Розв'язання задач. Конспектування лекцій. Самостійна робота.

11. Методи контролю

Усне опитування. Контрольні роботи. Тестування. Розв'язання задач.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання

Поточна атестація та самостійна робота																Сума
ЗМ 1				ЗМ 2												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
40%				60%												100

Заочна форма навчання

Поточна атестація та самостійна робота																Сума	
ЗМ 1				ЗМ 2													ІЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
40%				50%													

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» для студентів 4 курсу денної форми навчання спеціальностей 6.050400 «Туризм», «Готельне господарство». Авт. Данильченко Є.П., Островський І.А., Шекшуєв О.А. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 124 с.

2. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» (для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм навчання напрямів підготовки 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа» і 6.140103 – «Туризм») / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова; уклад.: О.А. Шекшуєв. – Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. – 36 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник / М. І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.

2. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. За ред. І. І. Дахна. – К.: Центр навч. літ-ри, 2006. – 360 с.

3. Прокушев Е. Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Уч. пособие. – 5-е изд., перераб. и доп. / Е. Ф. Прокушев. – М.: Издательско-торговая корпорация „Дашков и К^о”, 2004. – 307 с.

4. Трусов О. Довідник ЗЕДівця / О. Трусов, Ю. Рудяк, В. Голубенко. – Харків: Фактор. – 656 с.

Допоміжна

1. Митний кодекс України. – К., 2012.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991// Вісник Верховної Ради України. – 1991. – № 29.
3. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 // Галицькі контракти. – 1996. – № 20.
4. Про порядок здійснення розрахунків у іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994. – К., 1994.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку: <http://www.ssmc.gov.ua>
3. Державний служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі: <http://www.me.gov.ua>
6. Міністерство фінансів: <http://www.minfin.gov.ua>
7. Національний банк України: <http://www.bank.gov.ua>
8. Світовий банк: <http://www.worldbank.org.ru>

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни .....
(назва)

за напрямом / спеціальністю підготовки .....
(залишіть потрібне)

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____

(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____

(за належністю напрям / спеціальності)

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____

(за належністю напрям / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____

(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____

(за належністю напрям / спеціальності)

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____

(за належністю напрям / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____

(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____

(за належністю напрям / спеціальності)

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____

(за належністю напрям / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року